

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en ny strategi för en hållbar blå ekonomi i EU – Omställning av EU:s blå ekonomi för en hållbar framtid

(COM(2021) 240 final)

(2021/C 517/17)

Föredragande: **Simo TIAINEN**

Remiss	Europeiska kommissionen, 31.5.2021
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö
Antagande av sektionen	9.9.2021
Antagande vid plenarsessionen	22.9.2021
Plenarsession nr	563
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	229/0/11

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Den blå ekonomin spelar en betydande roll och har en allt större potential för EU:s ekonomi och för världsekonomin, för att skapa arbetstillfällen och för människors välbefinnande. EESK anser att det är oerhört viktigt att man fullt ut tar tillvara dessa möjligheter, samtidigt som man minimerar de negativa effekterna för klimatet, den biologiska mångfalden och miljön. En god vattenkvalitet och friska akvatiska ekosystem utgör en förutsättning för en livskraftig och hållbar blå ekonomi.

1.2 Förutom miljöutmaningarna ställs de som är verksamma inom den blå ekonomin även inför sådana utmaningar som illojal global konkurrens och snabb teknisk utveckling. Många verksamheter, särskilt turismen, har drabbats hårt av covid-19-pandemin. En smidig och framgångsrik återhämtning är därför av yttersta vikt för den blå ekonomin.

1.3 Den blå ekonomin omfattar ett brett spektrum av sektorer och verksamheter, såväl traditionella som nya. Den ökande diversifieringen av den blå ekonomin har inneburit utmaningar när det gäller verksamheternas kompatibilitet med varandra samt konkurrens om kust- och havsområden och marina resurser. EESK betonar den viktiga roll som havsplanering har, både för att möjliggöra olika verksamheters samexistens och för att förbereda en klimatanpassning.

1.4 EESK uppmanar EU att aktivt stödja utvecklingen och införandet av digitala och gröna tekniker och lösningar för marina verksamheter i syfte att skapa ekonomiska, sociala och miljömässiga fördelar. EESK pekar även på vikten av oceanografisk forskning, tillsammans med forskning om de socioekonomiska och miljömässiga konsekvenserna av den blå ekonomins verksamheter.

1.5 EESK uppmanar EU att tillhandahålla ett gynnsamt och förutsägbart klimat för innovationer och investeringar med förenklade administrativa förfaranden och säkerhet vad gäller reglerings- och finansieringsvillkor. Kommittén välkomnar den betydande EU-finansiering som finns tillgänglig för att stödja en hållbar blå ekonomi och pekar på behovet av att göra finansiering lättillgänglig för aktörer på nationell och lokal nivå.

1.6 EESK betonar vikten av att EU:s blå ekonomi och dess potential ses i en global kontext som omfattar yttre förbindelser och handelsförbindelser. Kommittén uppmanar EU att se till att företag i EU ges likvärdiga förutsättningar i förhållande till internationella konkurrenter och att förbättra det globala genomförandet av internationella konventioner och avtal om ekonomiskt samarbete, arbetsvillkor och miljö.

1.7 EESK betonar den viktiga roll som arbetsmarknadens parter har när det gäller att förutse förändringar i arbetslivet, stödja kompetensutvecklingen och stärka arbetstagarnas anställbarhet inom den blå ekonomin. Den sociala dialogen på sektors-, medlemsstats- och arbetsplatsnivå är dessutom avgörande för att ordentliga arbetsvillkor ska kunna skapas.

1.8 Med tanke på den blå ekonomins övergripande karaktär måste man anlägga ett heltäckande och konsekvent synsätt när politiken utformas. Detta förutsätter ett smidigt samarbete mellan politiska beslutsfattare på alla nivåer: mellan EU och medlemsstaterna, mellan medlemsstater i olika regioner och mellan olika politikområden, t.ex. industri, fiske, handel, transport, energi, sysselsättning och miljö.

1.9 EESK framhåller att politiken för den blå ekonomin måste grundas på sunda vetenskapliga rön och solida fakta och att man fullt ut måste ta hänsyn till behoven och åsikterna hos aktörer och intressenter inom den blå ekonomin. Kommittén anser att utformningen, genomförandet och övervakningen av politiken för den blå ekonomin på såväl EU- som medlemsstatsnivå måste ske under nära medverkan av arbetsgivare, arbetstagare och andra aktörer inom det civila samhället.

1.10 Samtidigt som det är både relevant och nödvändigt med ett holistiskt och övergripande perspektiv på den blå ekonomin är det även viktigt att se på olika sektorer och verksamheter utifrån deras specifika möjligheter och utmaningar, för att på så sätt möjliggöra gräsrotsbidrag till politiken för den blå ekonomin.

1.11 EESK betonar dessutom behovet av utbildning och av åtgärder för att öka medvetenheten om den blå ekonomins betydelse för att skapa möjligheter till hälsosam kost, rörlighet och rekreation, förutom att skapa arbetstillfällen och ökat välbefinnande, samt vikten av att skydda den marina miljön från exempelvis plastskräp.

2. Allmänna kommentarer

2.1 EESK välkomnar kommissionens meddelande om en ny strategi för en hållbar blå ekonomi i EU och ställer sig bakom kommissionens mål att stödja omställningen till en klimatneutral, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi, i linje med den europeiska gröna given.

2.2 EESK ställer sig bakom och förespråkar en integrerad strategi för den blå ekonomin med avseende på de olika dimensionerna av hållbar utveckling och pekar på att den blå ekonomin bidrar till de flesta av FN:s mål för hållbar utveckling, särskilt de mål som rör hav och marina resurser, klimatåtgärder, minskad fattigdom och hunger, främjande av hälsa och välbefinnande, hållbar konsumtion och produktion, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt⁽¹⁾.

2.3 Den blå ekonomin spelar en betydande roll och har en allt större potential när det gäller att förbättra EU:s ekonomi och världsekonomin, skapa arbetstillfällen av god kvalitet och öka människors välbefinnande på olika platser, med särskilda fördelar i landsbygds- och kustområden. EESK menar att det är av yttersta vikt att man använder sig av dessa möjligheter i största möjliga utsträckning.

2.4 Samtidigt anser EESK att det är avgörande att vatten- och luftföroreningarna, avfallsproduktionen och de skadliga effekterna på klimatet och den biologiska mångfalden minimeras. Detta är oerhört viktigt inte bara av miljöskäl, utan även med tanke på att god miljö kvalitet och sunda ekosystem är en förutsättning för ordentliga villkor och resurser inom den blå ekonomin i sig. Att hantera miljöaspekter måste därför ses som en integrerad del av varje ekonomisk verksamhet.

2.5 Den blå ekonomin omfattar en mängd olika verksamheter med stor betydelse i människors vardag, och de företag som ingår är alltifrån stora internationella företag till lokala små och medelstora företag. Livsmedels- och energiproduktion, gruvdrift, sjöfartsindustri, transport och turism utgör för närvarande de viktigaste marinrelaterade näringarna, samtidigt som nya sektorer också håller på att växa fram, t.ex. produktion av nya typer av produkter inom den blå bioekonomin. Den cirkulära ekonomin och vattenskyddsverksamheter har också naturliga kopplingar till den blå ekonomin.

2.6 Med tanke på att den blå ekonomin har att göra med oceaner, hav och kuster berör den i första hand länder med havskust. På grund av gränsöverskridande leveranskedjor och gemensamma marknader, och liknande klimat- och miljöförutsättningar, utgör den blå ekonomin emellertid en fråga för EU som helhet och för alla medlemsstater – från Medelhavet till Östersjön och Norra ishavet, och från Svarta havet till Atlanten och Nordsjön.

2.7 EESK påpekar även att den blå ekonomin begreppsmässigt inte bör begränsas till endast oceaner och hav, eftersom liknande ekonomiska verksamheter bedrivs även när det gäller sötvattenresurser, och även med tanke på att inre vattendrag i slutändan mynnar ut i oceaner och hav. Detta belyser vikten av regionalt samarbete för att bekämpa vattenföroreningar.

⁽¹⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/oceans/>

2.8 Utmaningar och möjligheter

2.8.1 Den ökande diversifieringen av den blå ekonomin innebär utmaningar när det gäller verksamheternas kompatibilitet med varandra samt konkurrens om kust- och havsområden och marina resurser. EESK framhåller därför havsplaneringens viktiga roll, bland annat integrerad förvaltning och bedömning av kumulativa effekter, och uppmanar medlemsstaterna att identifiera och avsätta lämpliga områden för olika verksamheter, så att de kan utvecklas och samexistera med minsta möjliga negativa effekter för andra aktörer och på den marina miljön.

2.8.2 Samtidigt som oceaner och hav har en viktig roll som kolsänkor är marina ekosystem och kustområden också utsatta för klimatförändringarna och deras effekter, t.ex. varmare vatten, höjda havsnivåer och extrema väderhändelser. Den blå ekonomin måste därför vara väl förberedd på klimatanpassning, och EESK uppmanar medlemsstaterna att se klimatanpassning som en viktig del av havsplaneringen och prioritera åtgärder som även bidrar till att upprätthålla den biologiska mångfalden. Ökad torka och brist på sötvatten gör dessutom att det behövs nya lösningar för att trygga livsmedelsförsörjningen.

2.8.3 EESK påpekar att de som är verksamma inom den blå ekonomin även ställs inför många andra utmaningar, t.ex. illojal global konkurrens och snabb teknisk utveckling. Många verksamheter har dessutom drabbats hårt av covid-19-pandemin och måste hantera effekterna av den. Detta gäller i synnerhet turism och turismrelaterade tjänster. En smidig och framgångsrik återhämtning – i linje med den gröna och digitala omställningen – är därför av yttersta vikt för den blå ekonomin.

2.8.4 På det hela taget innebär den blå ekonomin många möjligheter när det gäller den digitala och gröna omställningen. Det krävs intensiva forsknings- och innovationsinsatser för att man ska kunna ta tillvara dessa möjligheter. Detta är en förutsättning både för att utveckla traditionella verksamheter och för att skapa nya, något som även bidrar till att locka unga människor och till en diversifiering av den blå ekonomins spektrum.

2.8.5 EESK uppmanar EU att aktivt stödja utvecklingen och införandet av digitala lösningar för marinrelaterade verksamheter, bland annat deras användning i kartläggning av havet samt för övervakning, utforskning, modellering och prognostisering av den marina miljön och de marina resursernas tillstånd. Innovation behövs också för att förbättra energi- och materialeffektiviteten och bidra till minskade växthusgasutsläpp, luft- och vattenföroreningar och avfallsmängder. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att stödja små företag i den gröna och digitala omställningen. EESK förordar även att man delar med sig av exempel på god praxis och skalar upp sociala innovationer som skapats av aktörer och intressenter inom den blå ekonomin, bland annat i syfte att stärka sammanlänkningen, motståndskraften, insynen och rättvisan i värdekedjorna.

2.8.6 Utvecklingen av en hållbar blå ekonomi kräver en genuin förståelse av fysikaliska, kemiska och biologiska marinrelaterade fenomen och hur de förändras. EESK pekar på vikten av oceanografisk forskning, tillsammans med forskning om de socioekonomiska och miljömässiga konsekvenserna av den blå ekonomins verksamheter, i linje med strategin för öppen forskning och med utnyttjande av projekt för medborgarforskning.

2.8.7 När man utnyttjar den blå ekonomins sysselsättningskapande potential är det mycket viktigt att främja högkvalitativa arbetstillfällen som leder till ökat välbefinnande. Man måste också utveckla avancerad utbildning och generella färdigheter, ömsesidigt erkännande av kvalifikationer, sektorsövergripande rörlighet och anpassningsförmåga till förändringar på arbetsmarknaden. EESK uppmanar medlemsstaterna och utbildningsanordnarna att – i samarbete med företrädare för den blå ekonomins aktörer och arbetsmarknadens parter – beakta dessa behov när utbildningsprogram, inklusive program för kompetenshöjning och omskolning, ska utformas och att i detta sammanhang bland annat använda Europeiska socialfonden+.

2.8.8 EESK betonar även den viktiga roll som arbetsmarknadens parter har när det gäller att förutse förändringar i arbetslivet, stödja kompetensutvecklingen och stärka arbetstagarnas anställbarhet inom den blå ekonomin. Den sociala dialogen på sektors-, medlemsstats- och arbetsplatsnivå, inklusive kollektivförhandlingar, är dessutom avgörande, inte bara för att säkerställa vissa miniminormer utan också för att förbättra arbetsvillkoren inom alla sektorer av den blå ekonomin.

2.9 Investeringar, finansiering och internationella ramar

2.9.1 För att den potential som en hållbar blå ekonomi innebär ska kunna utnyttjas uppmanar EESK EU att skapa ett gynnsamt och förutsägbart innovations-, investerings- och verksamhetsklimat, inklusive förenklade administrativa förfaranden och säkerhet vad gäller reglerings- och finansieringsvillkor. Med sin långsiktiga vision och sitt omfattande ramverk utgör kommissionens meddelande ett värdefullt verktyg för att säkerställa förutsägbarheten.

2.9.2 EESK välkomnar den betydande EU-finansiering som finns tillgänglig för att stödja den hållbara blå ekonomin, bl.a. finansiering inriktad specifikt på marinrelaterad verksamhet samt sådana allmänna instrument som Horisont Europa, struktur- och investeringsfonderna och faciliteten för återhämtning och resiliens. EESK påpekar att EU-finansiering måste göras lättillgänglig för aktörer på nationell och lokal nivå.

2.9.3 Det är också viktigt att använda privat finansiering för att utveckla den blå ekonomin, något som förutsätter projekt som är attraktiva för privata investerare och finansärer och som baseras på principerna och normerna för hållbar finansiering. EESK vill dessutom se en ökning av partnerskapsprojekt som drivs av offentliga sektorn, företag och människor på gräsrotsnivå.

2.9.4 EESK betonar att EU:s blå ekonomi och dess potential måste ses i en global kontext, med tanke på att de flesta verksamheter inom den blå ekonomin har internationella kopplingar via handels- och leveranskedjor eller på grund av att man använder samma marina områden. För att skapa lika villkor och för att förhindra konflikter om marina resurser krävs därför ett internationellt samarbete och gemensamma regler. EESK uppmanar EU att förbättra det globala genomförandet av internationella konventioner och avtal på områden som handel, transport, arbetsvillkor, klimat och miljö, utöver FN:s havsrättskonvention.

2.9.5 EESK uppmanar med kraft EU att se till att villkoren för EU:s blå ekonomi är konkurrenskraftiga i förhållande till andra internationella aktörer, t.ex. Kina. Detta är en förutsättning för att företagen inom EU:s hållbara blå ekonomi ska kunna exportera produkter, teknik och lösningar till internationella marknader och framgångsrikt konkurrera med importen från tredjeländer.

2.9.6 EESK pekar också på de möjligheter som ett samarbete med utvecklingsländer innebär och uppmanar EU att främja den blå ekonomin som en del av partnerskapet med Afrika.

2.10 En konsekvent och inkluderande politisk process

2.10.1 Med tanke på den blå ekonomins övergripande karaktär måste man anlägga ett heltäckande och konsekvent synsätt när politiken utformas. Detta förutsätter ett smidigt samarbete mellan politiska beslutsfattare på alla nivåer, såväl vertikalt som horisontellt: mellan EU och nationella beslutsfattare, mellan olika medlemsstater samt mellan olika politikområden, t.ex. industri, fiske, handel, transport, energi, sysselsättning och miljö.

2.10.2 Särskilt viktigt är det med ett regionalt samarbete mellan medlemsstater och med länder utanför EU⁽²⁾, med tanke på att marina områden såväl som många inre vattendrag har gränsöverskridande karaktär. Samarbete är också en förutsättning för att man ska kunna trygga de marinrelaterade verksamheternas säkerhet samt skydda de mänskliga rättigheterna och miljön mot en rad olika interna och externa hot, alltifrån geopolitiska risker till piratdåd, miljöbrott och it-brottslighet.

2.10.3 EESK betonar att politiken och åtgärderna för en blå ekonomi måste grundas på fakta som härrör från sund vetenskaplig kunskap och solida data. Med tanke på den viktiga roll som det civila samhällets aktörer har för att skapa en hållbar blå ekonomi i praktiken efterlyser kommittén dessutom en nära medverkan av arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt miljöorganisationer och andra berörda organisationer när det gäller att utforma, genomföra och övervaka EU:s och medlemsstaternas politik.

2.10.4 EESK uppmanar kommissionen att fortsätta arbetet för en mer specifik färdplan med åtgärder som ska baseras på återkoppling och bidrag från olika aktörer och intressenter inom den blå ekonomin och dra nytta av den dialog som ska föras inom ramen för initiativet ett blått forum för havets användare.

2.10.5 EESK betonar också behovet av utbildning och av åtgärder för att öka medvetenheten om den blå ekonomins betydelse för att skapa möjligheter till hälsosam kost, rörlighet och rekreation, förutom att skapa arbetstillfällen och ökat välbefinnande, samt vikten av att skydda den marina miljön från exempelvis plastkräp.

(2) EESK:s yttrande "Initiativ för hållbar utveckling av den blå ekonomin i västra Medelhavsområdet" (EUT C 129, 11.4.2018, s. 82).

3. Särskilda kommentarer

3.1 Samtidigt som det är både relevant och nödvändigt med ett holistiskt och övergripande perspektiv på den blå ekonomin är det även viktigt att se på olika sektorer och verksamheter utifrån deras specifika möjligheter och utmaningar. Detta möjliggör bidrag från gräsrotsnivå som kan komplettera det uppifrånperspektiv som ges i meddelandet.

3.2 Transport och hamnar

3.2.1 Sjötransporter har avgörande betydelse för godslogistik och passagerartransporter, såväl inom som utanför EU. EESK uppmanar EU att förbättra villkoren för att främja sjöfartens internationella konkurrenskraft, digitalisering och miljöanpassning och att arbeta för att avskaffa metoder som leder till illojal konkurrens, såsom otillbörliga metoder i samband med fartyg som för utländsk flagg. Vid sidan av enskilda tekniska framsteg bidrar digitala lösningar på systemnivå till att förbättra transportsektorns ekonomiska resultat och miljöprestanda, t.ex. genom bättre balans mellan tillgång och efterfrågan. Näsjöfartens fördelar bör även utnyttjas fullt ut för att minska transporternas miljöpåverkan. EESK vill även peka på de möjligheter som sådana nya globala transportrutter som exempelvis Nordostpassagen i Arktis innebär.

3.2.2 EESK lyfter fram hamnarnas nyckelroll som den blå ekonomins nav, även i samband med den gröna och digitala omställningen. Hamnarna har kvar sin traditionella roll som stödresurs för sjöfart och fisklandningsplatser, men rollen håller på att utvidgas till att även omfatta nya verksamheter såsom att underlätta förnybar energi och en cirkulär ekonomi. För detta krävs investeringar i infrastruktur och en ny typ av förvaltning generellt sett. Nya roller kan även medföra att mindre hamnar blir viktigare för den berörda regionen.

3.3 Fiske, vattenbruk och nya bioprodukter

3.3.1 EESK betonar den viktiga roll som fisket, vattenbruket och närliggande sektorer har för att säkerställa att EU:s invånare har tillgång till en hälsosam kost med lågt koldioxidavtryck. Med tanke på den stora mängd fisk och skaldjur som importerats till EU finns det all anledning att minska EU:s beroende av livsmedelsimport och skapa konkurrenskraftiga villkor för fiske, vattenbruk och närliggande sektorer i EU så att livsmedelstryggheten och livsmedelssuveräniteten kan säkerställas. Med tanke på att EU:s fiskeflotta är gammal bör medel från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden anslås för att modernisera flottorna och därigenom förbättra miljöprestandan och arbetsvillkoren och göra sektorn mer attraktiv. EESK noterar och uppmuntrar fiskesektorns kontinuerliga insatser för att bevara fiskbeståndet på en hållbar nivå och skydda marina ekosystem. EESK uppmanar även till utbyte av konkreta lösningar, t.ex. hur trälare kan bidra till att samlas in plastskräp.

3.3.2 När det gäller vattenbruk hänvisar EESK till ett annat yttrande där fokus ligger på de nya strategiska riktlinjerna för EU:s vattenbruk⁽³⁾. EESK ställer sig även bakom utvecklingen av nya bioprodukter såsom läkemedel, livsmedel och livsmedelstillsatser, djurfoder, kosmetika och nya material baserade på alger och andra marina organismer. Dessa bioprodukter breddar den blå ekonomins spektrum, en fråga som behandlats av EESK i ett tidigare yttrande⁽⁴⁾ som även omfattade sötvattensområden.

3.4 Turism och turismrelaterade tjänster

3.4.1 Havs- och kustturismen har, tillsammans med ett antal turismrelaterade verksamheter såsom transport-, hotell- och restaurangtjänster, stor betydelse för många regioner inom EU. När det gäller åtgärder för att hantera problem som orsakats av pandemin hänvisar EESK till sitt yttrande om turism och transport⁽⁵⁾. Efter att ha återhämtat sig från pandemin bör turismen återfå sin viktiga roll när det gäller att bidra till den lokala ekonomin och skapa arbetstillfällen av god kvalitet, ofta via små och medelstora företag, på ett sätt som säkerställer sektorns övergripande hållbarhet. EESK betonar att hållbar turism är av stor vikt inte bara för att erbjuda människor rekreation, utan även för att ge kunskaper om och erfarenheter av den mångfald kulturer och miljöer som finns i EU.

3.5 Varvsindustri och sjöfartsteknik

3.5.1 Varvsindustrin utgör en sjöfartsnäring som traditionellt varit inriktad på gods- och passagerartransporter, men många nya inslag och synsätt håller nu på att introduceras i linje med den digitala och gröna omställningen. Så bidrar t.ex. avancerad fartygsautomation till att förbättra transporternas energieffektivitet och säkerhet, och utvecklingen och

(3) EESK:s yttrande (NAT/816) "Strategiska riktlinjer för en hållbar utveckling av vattenbruket i EU" (se sidan 103 i detta nummer av EUT).

(4) EESK:s yttrande "Blå bioekonomi" (EUT C 47, 11.2.2020, s. 58).

(5) EESK:s yttrande "Turism och transport under 2020 och framåt" (EUT C 429, 11.12.2020, s. 219).

införandet av ren framdrivningsteknik och förnybara bränslen är avgörande för att minimera utsläppen i atmosfären. Även sådan teknik och praxis för reparation, underhåll och skrotning av fartyg som främjar en cirkulär ekonomi är avgörande för denna utveckling. EESK uppmanar därför EU att skapa gynnsamma villkor för utvecklingen av och investeringar i sjöfartsteknik, inklusive utrustning och programvara, och arbetskraft.

3.6 Energi

3.6.1 Havsbaserade energiverksamheter har traditionellt fokuserat på utvinning av fossila bränslen men är nu inriktade på förnybar energi, främst vind- och havsenergi. Förnybara energislag utgör en nyckelfaktor för framsteg i riktning mot klimatneutralitet, och havsbaserad förnybar energi kan ge ett viktigt bidrag till den framtida energimixen och minskade koldioxidutsläpp. Samtidigt måste man hitta lösningar för att hantera motstridiga intressen när det gäller hur marina områden ska användas. Kommittén har framfört sina synpunkter på havsbaserad förnybar energi i ett nyligen utarbetat yttrande om strategin för havsbaserad förnybar energi ⁽⁶⁾.

Bryssel den 22 september 2021.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽⁶⁾ EESK:s yttrande "Strategi för havsbaserad förnybar energi" (EUT C 286, 16.7.2021, s. 152).